

Een lucide droom

Jan Bauwens

D/2009/Jan Bauwens, uitgever

Hij stond op, waste en schoor zich, ontbeet, besloot zijn ochtendritueel met een laatste kop koffie en toen hij die leeggedronken had, zei hij tot zijn vrouw, die recht tegenover hem aan de ronde tafel zat:

- Bertha, nu ga ik het doen!
- Wat gaat ge doen? vroeg ze, al ongerust.
- Ik heb vannacht gedroomd, zei hij, en weer over hetzelfde als gisteren...
- Toch niet over die leurder met zijn zwarte kapmantel? vroeg ze half lachend.
- Jawel, hij was er weer! Maar deze keer krijg ik hem te pakken! zei hij vastberaden.

Ze lachte, ruimde de tafel af en mompelde dan nog iets waar hij niets meer van verstond, maar hij deed geen moeite om haar te vragen het te willen herhalen, hij zat al volop met zijn gedachten bij zijn plan.

Men zegt dat dromen bedrog zijn, maar soms zijn diegenen die in onze dromen opduiken bijzonder hardnekkig: ze keren terug, soms vele nachten na elkaar, jaren

aan een stuk. Ze bestaan niet in de wereld van de wakkeren, ze wonen nergens, ze lijken nooit geboren te zijn, maar eenmaal men slaapt en droomt, zijn ze daar weer: unieke personen met een eigen naam en een geschiedenis, een karakter, eigenaardigheden, kortom: ze hebben alles wat iemand heeft die ook écht bestaat; er is geen reden om aan hun bestaan te gaan twijfelen. Alleen is het de vraag waar ze dan zijn als men wakker is.

Soms dacht hij dat de leurder met de zwarte kapmantel iemand was die evenals hijzelf sliep op het ogenblik dat hij hem in zijn droom terugzag. Als de leurder wakker werd, dan verdween hij uit zijn droom. Werd hijzelf wakker, dan verdween hij uit de droom van de leurder. Sliepen ze beide, dan konden ze elkaar in elkaars droom ontwaren. Dat was tenminste wat hij soms dacht, maar zekerheid over hoe de vork hier aan de steel zat, had hij uiteraard helemaal niet.

Die morgen echter leek hij veel vaster besloten dan op andere keren om zijn plan ook uit te voeren. Of de kapmantel echt bestond of niet, wist hij niet, maar hij be-

stond beslist in zijn droom. Hij had het plan opgevat om de kapmantel uit zijn droom in de wakkere wereld naar binnen te halen.

Zijn vrouw zakte op haar stoel neer toen hij haar dit plan vertelde en zij dacht: ik heb het altijd gevreesd maar nu wordt hij écht gek!

- En hoe gaat ge dat dan doen? vroeg ze, toen ze eindelijk wat bekomen was. Ze wist immers dat zij hem onmogelijk zijn plannen uit het hoofd kon praten. In zijn jonge jaren had hij ooit de Eiffeltoren willen beklimmen, en hij had het ook gedaan. Hij had gepland om het kanaal over te zwemmen, en hij deed het ook. Twaalf stielen had hij aldus beoefend... totdat hij ze helemaal onder de knie had. En zijn Bertha, zij had hem altijd in alles gesteund.

- Gij moet een nachtje wakker blijven, zei hij: als ik van hem droom, zal ik teken doen, ik zal knippen met mijn ogen. En dan moet gij roepen: Blazen, Kamiel!

- Blazen!?

- Hij zit vanbinnen in mij, als ik droom, verstaat ge? En hij moet eruit. Hij zit in de psyche: dat is een Grieks woord en het betekent zowel 'adem' als 'geest', verstaat ge? Als ik hard blaas op het ogenblik dat ik hem zie, dan zal ik hem er wellicht kunnen uitblazen. Maar ik moet dat doen terwijl ik nog van hem aan 't dromen ben. Daarom moet ge wakker blijven, Bertha: ik zal knipperen als het ogenblik gekomen is en als ik u van in mijn droom hoor roepen dat ik moet blazen, dan kan ik het doen zonder wakker te worden, verstaat ge?

- Ja maar, pruttelde Bertha tegen: wat moet ik dan aanvangen met die zwarte kapmantel, hier in de slaapkamer? Zou ik u niet beter direct wekken?

- Neen, neen, zei hij: als ik stop met dromen, is hij beslist weer weg! Dat begrijpt ge nu toch wel! We gaan het in stapjes doen: de eerste keer probeer ik hem uit te blazen, dat is toch zeker al heel wat, als het lukt, vindt ge niet? En ge hoeft niet bang te zijn: spreek met hem, stel hem vragen, vraag wie hij is, hoe hij heet en waar hij woont en zo, zodat we weten hoe

écht hij is, en mocht er gevaar dreigen, dan maakt ge mij gewoon wakker. Dat is toch niet teveel gevraagd?

- En wat zijt ge dan verder nog van plan? vroeg ze, vooruitziend als ze was.

- Stapje voor stapje, zei hij: we mogen niets overhaasten. Ziet ge het zitten?

- 't Is goed, zei ze, zonder er verder nog over door te bomen.

***

Die avond hield ze haar kleren aan en ging ze bovenop het bed liggen met het nachtlampje aan om te kunnen zien wanneer hij met zijn ogen knipperde. Toen hij in slaap gevallen was, begon hij vrijwel onmiddellijk te snurken en dat duurde tot zeker drie uur in de ochtend. Dan hield het snurken op, maar knippen met zijn ogen deed hij nog steeds niet. Tegen de morgen was Bertha doodop, maar nog steeds had haar Kamiel niet geknipperd. Toen het bijna klaar begon te worden, zag

ze een kleine beweging. Blij omdat ze geloofde dat dit spelletje weldra een eind zou nemen en dat ze dan wat zou kunnen slapen, keek ze aandachtig toe.

Heel lichtjes knipperde hij met de oogleden, echter zonder dat zijn ogen open gingen, en dat mochten ze ook niet doen want als hij wakker werd, zou het mislukken. Ze twijfelde nog, maar toen ze hem nu weer heel duidelijk zag knipperen, riep ze, half fluisterend om hem niet te wekken, maar luid genoeg zodat hij het kon horen:

- Blazen, Kamiel! Blazen! Blazen!

Ze zag hoe haar echtgenoot diep inademde... en uitademde. Neen, dat was niet blazen, wat hij deed; het was gewoon uitademen, en zo kon er niks gebeuren uiteraard. En weer riep ze, dicht bij zijn oor:

- Hard blazen, nu, Kamiel; heel hard blazen, jongen! Vooruit, Kamiel, laat eens zien wat ge kunt!

Hij ademde weer diep in, diep uit... weer diep in, heel diep deze keer... en dan tuitte hij zijn lippen, zijn kaken kwamen bol te staan, ze keek haar slapende echtgenoot in

bed zo aan met verwonderde ogen... en toen blies hij... éénmaal, andermaal... een derde keer...

- Blazen, jongen! riep zij: ge kunt het! Hard blazen, toe! En hij blies harder en harder, en toen ineens zag zij iets als een bleke bel zich vormen aan zijn getuite lippen, zoals men dat soms ziet bij kinderen met kauwgom in de mond.

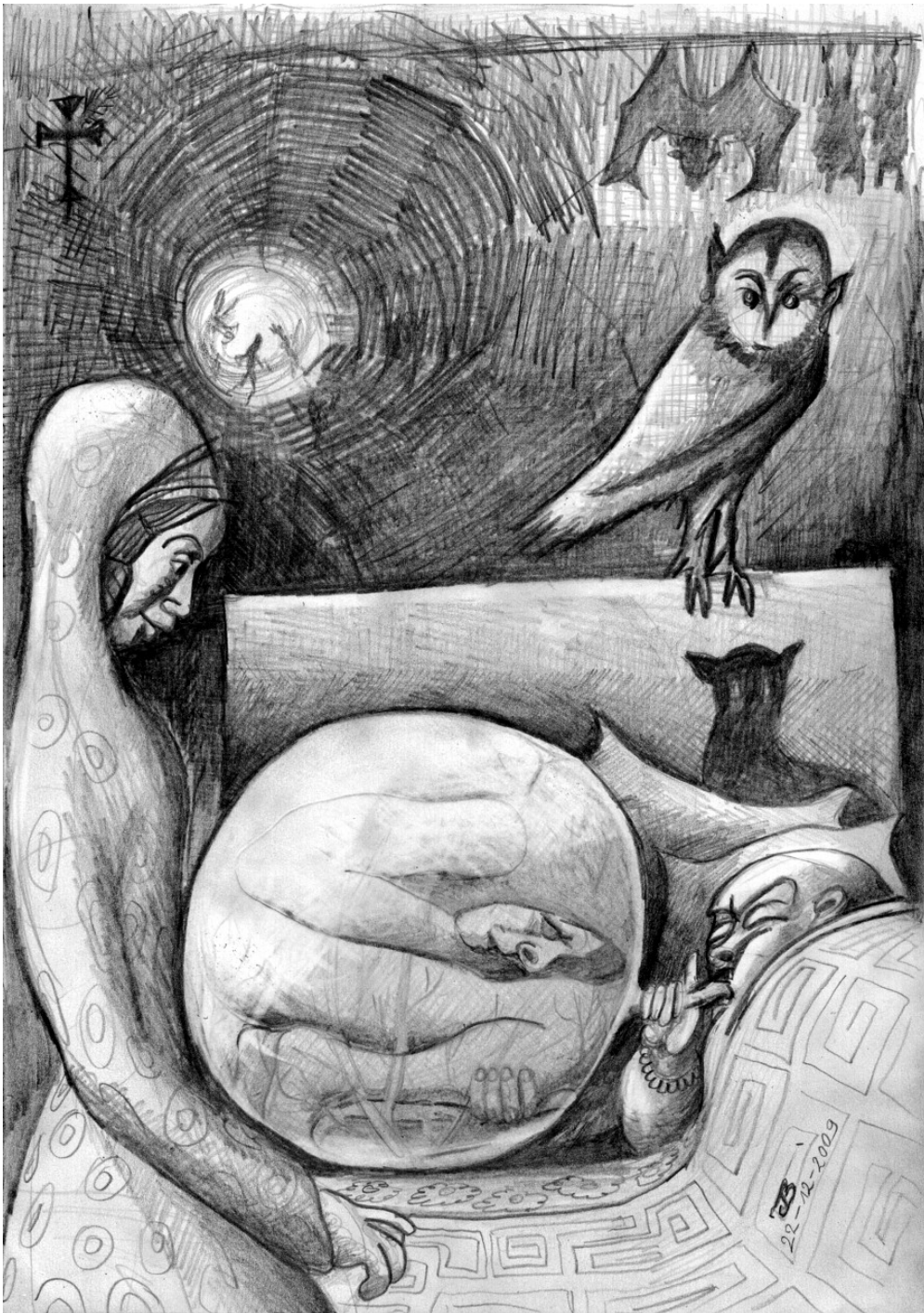
Dit echter was geen kauwgom: wat zich in belvorm uit zijn mond te voorschijn stulpte, was veeleer rook, of mist. Maar die rook of mist kreeg alras een welbepaalde vorm, die ook toenam in volume naarmate Kamiel meer adem in de bel blies. Hij blies, en blies, en het leek wel alsof het een kermisballon was die hij opblies, maar een ballon was het allerminst, al zag Bertha nu heel duidelijk een vlies dat rozig was, het leek immers lichtjes dooraderd met kleine bloedvaatjes, en achter het vlies werd een melkachtige gedaante zichtbaar welke haar deed denken aan een foetus.

Maar een foetus was het allerminst. De bel was nu nog groter dan een voldragen baarmoeder geworden en de melkachtige

gestalte binnenin de bel, zwol nog steeds op. Kamiel ging door met blazen, ook al spoorde zij hem daar niet langer toe aan, en hij blies nu zo hard dat zij wel begon te vrezten dat hij zich op den duur nog een breuk zou blazen. Het blazen begon overigens veeleer het karakter van een braakpartij te krijgen en Kamiel moest nu zijn mond heel ver opensperren om de gestalte die zich in de bel en mét de bel een weg naar buiten baande, voldoende ruimte te verschaffen. Hij begon er van te zweten en geraakte zichtbaar in ademnood, maar hij ontwaakte niet en volbracht zijn taak met de ernst van een slapende.

De bel lag naast Kamiel tussen de witte lakens in het bed, en zij was nog steeds bevestigd aan zijn mond die nog niet opgehouden had met blazen. Bertha was intussen naast het ledikant gaan staan omdat zij bevreesd was voor verrassingen en zij keek gelaten toe hoe haar plaatsje nu werd ingenomen door... ja, toen zag ze ineens de zwarte kapmantel...

- Het is de kapmantel, fluisterde ze: straks springt de bel... wat moet ik nu doen? Ik mag hem niet wekken...

Op dat moment scheurde het vlies dat rond de kapmantel gespannen was, en uit de bel vloeide een doorschijnend vocht, kleverig zoals speeksel, met daarin hier en daar wat bloed. De kapmantel, die in foetushouding eigenlijk opgerold gelegen had, was nu bevrijd en plooidde zich hele-

maal open, zodat hij in zijn volle lengte de bedstee vulde waarin zij ook haar man in zijn diepste slaap verzonken zag. Uit de mond van Kamiel vloeide nog wat etter, zijn ogen waren dieper in hun kassen weggezakt, zijn gezicht zag nu krijtwit van de inspanning van het blazen en hij sliep zo vast dat het wel leek alsof hij dichter bij de dood was dan in 't leven.

Zij werd door de aanblik letterlijk verstomd, luisterde gespannen toe en hoorde nu de ademhaling van de zwarte kapmantel toenemen in volume. Kamiel zijn asem daarentegen hoorde zij helemaal niet meer en het leek wel alsof zijn borstkas zich niet meer roerde. De beide lichamen lagen daar met de rug op de matras en met de gezichten naar elkaar toegekeerd: Kamiel nog steeds met de mond een weinig open. De kap van de kapmantel was naar het magere gezicht van haar echtgenoot toegedraaid, zodat zij geen glimp van het gezicht van de kapmantel op kon vangen. Het lichaam van Bertha's echtgenoot was over de ganse lengte bleker geworden, dat van de kapmantel leek zwart uit te slaan naarmate het als het ware opdroogde. De twee lichamen samen vormden een bij-

zondere eenheid, en zij dacht een ogenblik aan een moeder met haar kind.

Als een vrouw een kind baart, haalt zij het dan niet vanuit een heel andere wereld, in deze wereld van de wakkeren naar binnen? Komt het kind niet uit een droom waarin het zich hardnekkig blijft manifesteren, terwijl het aanvankelijk iets chaotisch was, verstrooid zoals dromen verstrooid zijn, verdeeld en hoe dan ook toch opgesplitst in twee? Het kind wordt eerst gedroomd door de beide ouders; een onwerkelijkheid, een leugen haast, rolt zich op, verpakt zichzelf, verbergt zich in zichzelf, omzwachtelt zich zoals een cocon doet en broeit, gloeit of groeit dan in de eigen warmte totdat daaruit bloedvaten en bloed ontstaan die immers voortkomen uit die zelfverhitting. Vlees wordt aldus geboren in de wereld van de wakkeren, en als de cocon openplooit gelijk een bloem zich lospelt uit haar blanke, lenige kelken, dan roept zij plotseling haar eerste schreeuw, een woord, een naam voor wie hem hoort...

Had hij nu iets gezegd? De kap draaide zich met een ruk naar haar toe. Zij schrok,

keek in de zwarte schaduw van de donkere holte, ontwaarde daar wat licht in welgeteld één oog, een doffe parelmoeren glinstering van tanden in een gapende holte. Gelijk een knipmes veerde hij plotse-ling op in bed.

- Waar ben ik? vroeg hij met een hese stem, alsof hij nog niet goed wakker was. En wie zijt gij? Ik ken u immers niet! Wat doet gij hier? Wat is mij overkomen?

- Rustig maar, fluisterde zij, geschrokken doch beheerst en, in een poging om de man weer in slaap te sussen en zoals alleen vrouwen dat kunnen, duwde zij hem met zachte hand weer achterover in het bed en hij sloot warempel opnieuw dat ene oog. Doch met gesloten oog ging hij met spreken door.

- Het is gevaarlijk wat gij doet, waarschuwde hij: niemand heeft het recht om een ander te verschepen naar de wereld van de stervelingen, behalve de baarmoe- ders! Het is tegennatuurlijk wat gij nu bekokstooft met uw man, en de natuur zal zich hierom weldra wreken!

- Wees maar niet bang, fluisterde Bertha haastig, en vertel mij eerst uw naam, dan kunnen wij misschien tot een vergelijk komen. Mijn man heeft zeker niet de bedoeling om u te kwellen, wees gerust.

- De weg naar de hel is geplaveid met goede bedoelingen, zo siste hij en zijn stem verraadde ondubbelzinnig woede.

- Zeg mij uw naam, zei ze, en zeg ook waar gij ergens woont, dan kunnen we meteen afsluiten, dat beloof ik u.

- Afgesproken, zei hij na een korte stilte.

- Uw naam? zo drong ze aan.

- Ik heet De Ripper, zei hij: Oscar De Ripper. Ik ben geen onbekende.

De naam zegde haar wel iets.

- En ik woon in een cel, zo ging hij verder. Maar mijn palmares is nu dringend aan uitbreiding toe...

Zij schrok, wilde haar echtgenoot wekken, doch haar stem verstokte in haar keel, van de plotselinge, verlammeende emotie.

- Uw man slaapt nu wel héél diep, zei de kapmantel niet zonder pret: luister maar! Hoort gij dat dan niet?

Het gezicht van Kamiel was naar de muur toe gewend en zij hoorde nu inderdaad een vreemd geluid. Het ontsnapte ontegenzeggelijk aan de mond van haar echtgenoot.

- Het goede Nederlandse woord is doodsreutel, zo zei de kapmantel bedaard.

Eén seconde te laat realiseerde zij zich wie hij was: reeds omklemde zijn ijzeren greep haar linker pols, in de holte van de kap blonk het oog als een ster, de tanden klepperden zoals 't gebit van een kater, net vooraleer hij zijn gevleugelde oogappel bespringt.

18-19 december 2009